

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

15 iulie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

președinte – Petru Ursache,

judecători – Vladimir Timofti, Ion Guzun, Iurie Diaconu, Oleg Sternioală

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de procurorul adjunct al Procuraturii de nivelul Curții de Apel Chișinău, Sergiu Ciobanu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 martie 2014 și partea vătămată Ion Berzoi, împotriva sentinței judecătorești Anenii Noi din 18 iunie 2007 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 martie 2014, în cauza penală în privința lui,

Ghețan Ion Nicon, născut la 06 octombrie 1954, originar și domiciliat în r-nul Anenii Noi, s. Hîrbovăț,

Hîncu Igor Simion, născut la 03 februarie 1973, originar din s. Volontiri, r-nul Ștefan Vodă, domiciliat în r-nul Anenii Noi, s. Hîrbovăț,

Datele referitoare la termenul de examinare al cauzei:

1. de la 11 decembrie 2006 până la 18 iunie 2007 (prima instanță)

2. de la 02 august 2007 până la 30 aprilie 2008; de la 23 iunie 2010 până la 11 mai 2012 ; de la 21 martie 2013 până la 03 martie 2014 (instanța de apel)

3. de la 03 septembrie 2008 până la 02 decembrie 2008; de la 08 octombrie 2012 până la 05 februarie 2013; de la 27 mai 2014 până la 02 iulie 2014 (instanța de recurs)

4. de la 02 martie 2010 până la 29 martie 2010 (instanța de recurs extraordinar)

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătorești Anenii Noi din 18 iunie 2007, s-a dispus încetarea procesului penal în privința lui Ghețan I. și Hîncu I. învinuiți în baza art. 42 alin. (4), 145 alin. (3) lit. e), f), m) Cod penal, în legătură cu renunțarea de bună voie de la săvârșirea infracțiunii.

Hîncu I. a fost achitat de sub învinuirea înaintată în baza art. 290 alin. (1) Cod penal din lipsa în acțiunile lui a elementelor constitutive ale infracțiunii.

Acțiunea civilă a părții vătămate I. Berzoi prin care s-a solicitat încasarea prejudiciului moral s-a respins ca neîntemeiată.

2. Potrivit sentinței s-a stabilit că pe parcursul anilor 2005 - 2006 între primarul Ion Ghețan și juristul primăriei s. Hîrbovăț, r-nul Anenii Noi, Igor Hîncu pe de o parte și vice primarul aceleași localități, Iurii Cerneavschi și consilierul consiliului sătesc, Ion Berzoi, pe de altă parte, s-au stabilit relații ostile.

Relațiile ostile între părți au devenit mai încordate începând cu 24 iunie 2005 când a fost convocată ședința extraordinară a Consiliului sătesc Hîrbovăț la care un grup de consilieri printre care și Ion Berzoi au solicitat revocarea primarului Ion Ghețan.

Decizia Consiliului sătesc Hîrbovăț, r-nul Anenii Noi, a fost anulată prin hotărârea Judecătoria Anenii Noi.

Imediat după acesta, juristul primăriei Hîrbovăț - Igor Hîncu, a înaintat un șir de demersuri adresate organelor de urmărire penală împotriva lui Ion Berzoi, care nu s-au adevărit fiind adoptate hotărâri de neînceperea urmăririi penale.

La rândul său, procuratura r-nul Anenii Noi, a înaintat în judecătoria Anenii Noi două ordonanțe cu privire la intentarea procedurii administrative în privința lui Igor Hîncu, care l-a calomniat pe Ion Berzoi și în privința lui Ion Berzoi care l-a injurat pe Igor Hîncu, ambii fiind sancționați administrativ. Totodată relațiile ostile între părți nu au dispărut.

În perioada lunilor februarie - iunie 2006, Veaceslav Berzoi, care este nepotul lui Iurii Cerneavschi, deseori intra în biroul primarului cu probleme legate de înstrăinarea terenului. Pe lângă problemele date, încerca să discute chestiuni legate de relațiile între Ghețan I. pe de o parte și Cerneavschi I. și Ion Berzoi pe de altă parte.

Astfel, în luna iunie 2006, Veaceslav Berzoi având intenția de a-l provoca pe Ghețan I., i-a comunicat că Ion Berzoi are un plan pentru a-l lichida, iar pe Hîncu I. să-l maltrateze. Peste două - trei săptămâni Veaceslav Berzoi din nou a intrat la primărie și din nou a reluat conversația despre Ion Berzoi adăugând, că este dispus să se ocupe de omorul lui Ion Berzoi. Ghețan I. a refuzat propunerea lui Veaceslav Berzoi.

În luna august 2006 Hîncu I. a plecat cu Veaceslav Berzoi pentru a se întâlni cu persoana neidentificată pe nume „Igor”, care presupus urma să-l asasineze pe Ion Berzoi. Igor Hîncu i-a comunicat lui „Igor” că, nu dorește asasinarea lui Ion Berzoi deoarece pe Veaceslav Berzoi îl așteaptă pușcăria. ~

Astfel, Igor Hîncu și Ion Ghețan au renunțat de bună voie la săvârșirea infracțiunii.

La 16 octombrie 2006 Veaceslav Berzoi și Eugeniu Teacă au încercat din nou să-i provoace pe Ghețan I. și Hîncu I. la comiterea infracțiunii.

La 31 octombrie 2006, în timpul nopții, Veaceslav Berzoi și Eugeniu Teacă, sub controlul colaboratorilor MAI au înscenat asasinarea lui Ion Berzoi și sub acest pretext cereau bani de la Ghețan I. și Hîncu I.

Tot în aceeași seară Ghețan I. și Hîncu I. au fost reținuți de către colaboratorii MAI.

2.1 De către organul de urmărire penală inculpații au fost învinuiți pentru faptul că, Hîncu I. și Ghețan I. au convenit cu cet. V. Berzoi, ca pentru o recompensă de 1500 Euro, acesta să organizeze executarea omorului lui I. Berzoi.

La rîndul său, V. Berzoi, avînd scopul verificării intențiilor criminale ale lui Hîncu I. și Ghețan I. și-a dat acordul.

La 15 august 2006, în apropierea s. Hîrbovăț, Hîncu I. întru confirmarea intenției sale și a lui Ghețan I. și în scopul de a-l determina pe V. Berzoi să organizeze executarea omorului lui I. Berzoi, i-a transmis lui V. Berzoi și unei persoane neidentificate de către organul de urmărire penală, cu prenumele „Igor”, suma de 700 dolari SUA în calitate de avans a recompensei promise pentru organizarea și executarea omorului lui I. Berzoi.

Ulterior, V. Berzoi, convingîndu-se de intențiile criminale ale lui Hîncu I. și Ghețan I., renunțînd benevol de a săvîrși infracțiunea, i-a comunicat despre aceasta părții vătămate I. Berzoi, împreună cu care au sesizat organul de urmărire penală.

La 31 octombrie 2006, sub controlul colaboratorilor MAI și sub pretextul că I. Berzoi a fost omorît, V. Berzoi le-a cerut lui Hîncu I. și Ghețan I. restul banilor promiși. Ultimii, fiind informați în prealabil, din alte surse, că I. Berzoi ar fi fost omorît și fiind convinși că și-au îndeplinit scopul urmărit, au fost de acord ca a doua zi să-i transmită restul banilor.

În așa mod, inculpații au fost puși sub învinuire pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 42, alin. (4) și 145, alin. (3), lit. e), lit. f) și m) Cod penal, adică instigarea la omorul unei persoane, săvîrșită cu premeditare, asupra unui reprezentat al autorității publice în legătură cu îndeplinirea de către acesta a obligațiilor de serviciu, de două persoane și la comandă.

Totodată Hîncu I. a mai fost pus sub învinuire pentru faptul că, în circumstanțe nestabilite de către organul de urmărire penală, a procurat 2 cartușe-calibru 7,62 mm, care au fost depistate și ridicate în procesul efectuării percheziției din 01 noiembrie 2006 în incinta Primăriei s. Hîrbovăț, r-nul Anenii Noi, în biroul de serviciu comun al funcționarilor Primăriei, în masa lui de lucru, care conform raportului de expertiză nr. 2088 din 08 noiembrie 2006 s-au constatat a fi muniții cu lovitură centrală, confecționate în condiții de uzină și sunt destinate pentru efectuarea tragerii din diferite pistoale automate și mitraliere.

Astfel, Hîncu I. a fost pus sub învinuire pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 290 alin. (1) Cod penal, adică purtarea, păstrarea și procurarea munițiilor fără autorizația corespunzătoare.

3. Sentința a fost atacată de către:

- procuror, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care Ghețan I. și Hîncu I. să fie condamnați conform învinuirii formulate, în baza art. 27, 42, 145 alin. (3) lit. c), f), m) Cod penal, stabilindu-le a cîte 18 ani 9 luni închisoare și lui Hîncu I. în baza art. 290 alin. (1) Cod penal, să-i fie stabilită pedeapsa de 2 ani închisoare, iar conform art. 84 Cod penal, să-i fie stabilită pedeapsa definitivă de 19 ani închisoare. Procurorul a mai solicitat încasarea în mod solidar de la inculpați în folosul părții vătămate a prejudiciului moral în mărime de 1.500.000 lei și casarea încheierii judiciare din 08 mai 2007, privind declararea nulității unor acte procesuale, ca fiind una ilegală;

- partea vătămată I. Berzoi, care a solicitat casarea acesteia și condamnarea inculpaților conform învinuirii formulate deoarece probele cercetate pe cauză incontestabil dovedeau vinovăția lor;

- avocatul V. Nagacevschi în numele inculpaților, care a solicitat casarea acesteia în partea încetării procesului penal prin liberarea de răspundere penală în legătură cu renunțarea de bună voie la infracțiune, rejudecarea cauzei și pronunțarea a unei hotărâri noi de achitare.

4. Prin decizia Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău din 30 aprilie 2008, au fost respinse ca nefondate apelurile declarate de avocatul V. Nagacevschi în numele inculpaților și ca inadmisibil în latura penală apelul părții vătămate I. Berzoi. S-a admis în parte apelul procurorului, s-a casat sentința, s-a rejudecat cauza pronunțându-se o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care, Hîncu I. a fost achitat de sub învinuirea adusă în baza art.209 alin. (1) Cod penal pe motiv că fapta nu a fost comisă de inculpat și în baza art. 390 alin. (2) Cod de procedură penală a fost obligat organul de urmărire penală să continue urmărirea penală pentru identificarea făptuitorului în astă parte. Hîncu I. și Ghețan I. au fost condamnați în baza art. 27, 42 alin. (4), 145 alin. (3) lit. e), f), m) Cod penal, stabilindu-le pedeapsa cu aplicarea art. 81 alin. (3) Cod penal a câte 18 ani și 7 luni închisoare.

Acțiunea civilă privind încasarea prejudiciului moral a fost respinsă ca nefondată.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către:

- procuror, care, invocând art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea parțială a acesteia și dispunerea rejudecării cauzei în partea achitării lui Hîncu I. de sub învinuirea înaintată în baza art. 290 alin. (1) Cod penal;

- partea vătămată, care a solicitat, casarea parțială a acesteia în latura civilă și încasarea prejudiciului moral în sumă de 1500 000 lei.

- avocat în numele inculpaților și inculpatul Ghețan I., care, invocând art. 427 alin. (1) pct. 3), 6) Cod de procedură penală, au solicitat casarea acesteia și a sentinței, cu dispunerea rejudecării cauzei într-un alt complet de judecată;

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 02 decembrie 2008, s-a dispus admiterea recursurilor declarate, cu casarea parțială a deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit căreia acțiunile lui Ghețan I. și Hîncu I. au fost reîncadrate din prevederile art. 27, 42 alin.(4), 145 alin.(3) lit. e), f), m) Cod penal, în cele ale art. **26 alin. (1)**, 42 alin. (4), art. 145 alin. (3) lit. e), f), m) Cod penal, stabilindu-le pedeapsă a câte 8 ani 6 luni închisoare pentru fiecare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip închis.

Hîncu I. s-a considerat achitat de sub învinuirea în baza art. 290 alin. (1) Cod penal, pentru că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Acțiunea civilă a lui I. Berzoi s-a admis în principiu, urmînd ca asupra quantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

În rest decizia a fost menținută.

7. La 18 februarie 2009, avocatul V. Nagacevschi a declarat recurs în anulare în numele ambilor inculpați, solicitînd casarea sentinței Judecătoriei Anenii Noi din 18 iunie 2007, deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 aprilie

2008 și deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 02 decembrie 2008, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, menționând că acestea sunt ilegale.

8. Prin Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție din 29 martie 2010 s-a dispus admiterea recursul în anulare declarat, cu casarea deciziilor instanțelor de apel și recurs ordinar și remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

9. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2012 au fost admise apelurile declarate, casată sentința, în afara motivelor invocate și cererilor formulate, rejudecată cauza cu pronunțarea unei noi hotărîri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care s-a dispus încetarea procesului penal pe învinuirea adusă în baza art. 27, 145 alin. (3) lit. c), f), m) Cod penal, potrivit art. 391 alin. (1) p. 6) Cod de procedură penală.

Inculpatul Hîncu I. a fost achitat de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 290 alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

Potrivit art. 225 alin. (4) Cod de procedură penală, a fost lăsată fără soluționare acțiunea civilă a părții vătămate I. Berzoi către Hîncu I. și Ghețan I., fapt ce nu-l împiedică pe acesta de a o intenta în ordinea procedurii civile.

10. Decizia instanței de apel a fost atacată de către:

- procuror, care a solicitat casarea totală a acesteia, cu remiterea cauzei penale la rejudecare în instanța de apel. Procurorul a motivat, că au fost încălcate prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură;

- partea vătămată, care a solicitat casarea acesteia, cu remiterea cauzei penale la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată;

- avocat în numele inculpaților, care a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărîri de achitare a inculpaților, în baza art. art. 27, 42 alin. (4), 145 alin. (3) lit. e), f) și m) Cod penal, motivînd recursul în baza prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

11. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 05 februarie 2013, au fost admise recursurile ordinare declarate, casată decizia și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

12. În motivarea soluției adoptate instanța de recurs a indicat că decizia instanței de apel era neîntemeiată și pasibilă casării, deoarece nu corespundea prevederilor art. art. 414, 417 Cod de procedură penală, greșit interpretîndu-se și aplicîndu-se prevederile legislației procesual-penale.

Astfel, întru argumentarea soluției sale, instanța de apel facînd referire la art. 21 din Constituția R.M. și art.7 și 22 Cod de procedură penală, a invocat faptul expirării de drept a calității de bănuît a lui Hîncu I. și Ghețan I. pînă la punerea lor sub învinuire.

În special instanța de apel a făcut referire la art. 63 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, în conformitate cu ce, calitatea procesuală de bănuît pentru persoanele reținute nu putea dura mai mult de 72 ore și la art. 63 alin. (3) Cod de procedură penală, potrivit căruia, la momentul expirării, după caz, a unui termen indicat în alin. (2) al aceluiași articol, organul de urmărire penală era obligat să elibereze bănuîtul reținut ori să revoce, în modul stabilit de lege, măsura preventivă

aplicată în privința lui, dispunând scoaterea lui de sub urmărire, sau punerea lui sub învinuire.

Instanța de recurs a considerat o asemenea interpretare și aplicare a legii eronată și neîntemeiată, deoarece într-adevăr, potrivit prevederilor art. 63 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, organul de urmărire penală nu era în drept să mențină în calitate de bănuît persoana reținută mai mult de 72 de ore, însă potrivit materialelor cauzei penale, la expirarea termenului de 72 de ore, Hîncu I. și Ghețan I. nu mai erau persoane reținute, ci arestate preventiv ca bănuiți.

Prin urmare, calitatea de bănuît nu a încetat de drept în temeiul art. 63 alin. (6) Cod de procedură penală (actualmente exclus), iar art. 63 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală nu avea tangență în speță, avînd în vedere că procurorul, reieșind din circumstanțele cauzei și constatînd necesitatea de a alege în privința bănuiților măsura preventivă - arestarea preventivă, pînă la expirarea termenului de reținere de 72 ore, a înaintat în acest sens demersuri judecătorului de instrucție în conformitate cu prevederile art. 307 Cod de procedură penală, care prevede expres și clar în alin. (1) că, constatînd necesitatea de a alege în privința bănuitului măsura arestării preventive sau a arestării la domiciliu, procurorul, din oficiu sau la propunerea ofițerului de urmărire penală, înaintează în instanța judecătorească un demers privind alegerea măsurii preventive.

În urma examinării demersurilor, judecătorul de instrucție în conformitate cu prevederile art. 307 alin.(4) și (5) Cod de procedură penală a eliberat în privința bănuiților Hîncu I. și Ghețan I. mandate de arestare pe un termen de 10 zile.

Mai mult ca atît, potrivit prevederilor alin. (5) al art.307 Cod de procedură penală, termenul ținerii în stare de arest a bănuitului nu va depăși 10 zile.

Prin urmare, legiuitorul a oferit posibilitatea menținerii în calitate de bănuît a persoanei pînă la 10 zile, în cazul în care în privința persoanei reținute, pînă la expirarea termenului de 72 de ore, a fost aplicat arestul, ceea ce și s-a întîmplat în cazul dat, procurorul înainteînd învinuirea inculpaților în interiorul termenului de 10 zile.

De asemenea a fost considerată neîntemeiată, cu referire la speță și trimiterea instanței de apel la art.63 alin. (3) Cod de procedură penală (citat mai sus), deoarece la expirarea termenului de 72 de ore Hîncu I. și Ghețan I. nu mai erau bănuiți reținuți ci arestați, dispărînd astfel obligația organului de urmărire penală, ca în interiorul acestui termen (72 ore), să elibereze reținuții ori să revoce, în modul stabilit de lege, măsura preventivă neprivativă de libertate, dispunând scoaterea lui de sub urmărire sau punerea lor sub învinuire.

S-a constatat că instanța de apel a neglijat prevederile art. 63 alin. (5) Cod de procedură penală, care prevedea expres momentul încetării calității de bănuît și anume, calitatea de bănuît încetează din momentul eliberării reținutului, revocării măsurii preventive aplicate în privința lui ori, după caz, anulării ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuît și scoaterii lui de sub urmărire, sau din momentul emiterii de către organul de urmărire penală a ordonanței de punere sub învinuire.

Din materialele cauzei rezulta că bănuiții Hîncu I. și Ghețan I. nu au fost eliberați ci arestați și, prin urmare, calitatea lor ca bănuiți nu putea înceta la expirarea termenului de 72 de ore, ea (calitatea procesuală de bănuît) încetînd corect

la momentul punerii sub învinuire a arestaților sus-numiți, în interiorul termenului de 10 zile.

Prin astfel de interpretări și aplicări eronate ale prevederilor articolelor sus-menționate din Codul de procedură penală, instanța de apel a neglijat și practica judiciară formată la examinarea cauzelor penale, conform căreia în cazul în care s-a dispus arestarea bănuیتului, termenul pentru punerea sub învinuire a acestuia se extinde pînă la expirarea termenului de arest.

Mai mult, instanța de recurs a indicat că motivarea deciziei instanței de apel în partea încetării procesului penal pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală era bazată pe interpretarea eronată și tendențioasă a legii procesual penale și respectiv ducea la formarea unei practici judiciare vicioase în acest sens.

Din lucrările cauzei s-a constatat că toate acțiunile procesuale au fost efectuate în termenul de urmărire penală, deoarece prevederile art. 307 alin. (5) Cod de procedură penală stipulează că termenul ținerii în stare de arest a bănuیتului nu va depăși 10 zile.

Prin Hotărârea Curții Constituționale Nr. 26, din 23.11.2010, publicată în Monitorul Oficial Nr. 235-240, din 03.12.2010 a fost declarat drept neconstituțional alin. (6) al art. 63 din Cod de procedură penală.

Astfel, pînă la data declarării neconstituționale a prevederilor art. 63 alin. (6) Cod de procedură penală, acesta stipula că, „dacă pînă la expirarea termenilor indicate în alin. (2), nu s-a dispus scoaterea persoanei de sub urmărire penală sau punerea sub urmărire, calitatea de bănuیت încetează de drept. Încetarea de drept a calității de bănuیت în legătură cu expirarea termenilor indicate în alin. (2), în cazul acumulării ulterioare a probelor suficiente, nu împiedică punerea persoanei sub învinuire pentru același fapt”.

Potrivit prevederilor art. 28 alin. (2) al Legii cu privire la Curtea Costituțională „Actele normative sau unele părți ale acestora declarate neconstituționale devin nule și nu se aplică din momentul adoptării hotărîrii respective a Curții Constituționale”.

Astfel, rezulta că, efectele recunoașterii neconvenționalității prevederilor art. 63 alin. (6) Cod de procedură penală, sub aspectul jurisprudenței CtEDO, spre deosebire de cazul recunoașterii neconstituționalității lor, se răsfrîng asupra situațiilor de fapt nu de la momentul stabilirii circumstanțelor de drept, ci din momentul adoptării textului legal pus în discuție.

Anume asupra acestor norme instanța de apel a omis să se expună, apreciind ca veridice doar concluziile sale din oficiu.

În atare situație calitatea de bănuیت a inculpaților a încetat de drept la expirarea termenului de 72 ore, fiind înaintată învinuirea fără a-i recunoaște suplimentar în calitate de bănuیتi, deoarece prevederile art. 63 alin. (6) Cod de procedură penală permiteau la acel moment efectuarea acestor acțiuni procesuale.

Prin urmare, reieșind din cele expuse mai sus, rezulta că declararea neconstituționalității primei propoziții a alin. (6) al art. 63 Cod de procedură penală nu putea avea drept cauză, încetarea urmăririi penale în baza art. 391 alin. (1) pct. 6) și art.332 alin. (1) raportat la art.275 pct. 9) Cod de procedură penală, deoarece prin simpla încetare de drept a calității de bănuیت și omisiunea emiterii unui act procesual

în acest sens nu s-a încălcat principiul expus la art. 22 Cod de procedură penală, care consacră dreptul de a nu fi urmărit, judecat și pedepsit de două ori pentru una și aceeași faptă și nu afecta admisibilitatea probelor în sensul art. 94-95 Cod de procedură penală, dacă aceste prevederi au fost respectate.

De asemenea, instanța de apel, a mai făcut trimitere și la încălcarea prevederilor art. 21 și art. 104 alin. (1) Cod de procedură penală, motive care nu aveau nici un suport probatoriu, deoarece nu au lezat drepturile inculpaților, iar acestea nu au invocat nici la urmărirea penală, nici în instanța de fond, nici în apel că le-au fost încălcate drepturile și nu au solicitat declararea nulă a lor. Mai mult, ultimii nu au recunoscut vina și nu s-au autoincriminat, or, instanța de apel, fiind la faza de rejudecare după instanța de recurs, din oficiu și tendențios a constatat și declarat nule aceste acte procesuale.

Potrivit art. 414 alin. (1), (3), 436 alin. (2) Cod de procedură penală, pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămîne cea care a existat la soluționarea recursului.

După cum rezulta din conținutul deciziei instanței de recurs din 29 martie 2010, la rejudecarea cauzei instanța de apel urma să se expună asupra tuturor motivelor invocate în apelul și recursul ordinar al procurorului și ale tuturor apelanților și recurenților.

Însă, ignorînd prevederile normelor procedurale enunțate, instanța de apel nu a îndeplinit indicațiile instanței de recurs, astfel, nu s-a pronunțat asupra nici unui motiv invocat de către procuror în apel și recurs ordinar, nici asupra motivelor deciziei Curții Supreme de Justiție ce au stat la baza casării deciziei anterioare a instanței de apel.

Astfel, instanța de apel a comis erori de drept cuprinse în temeiurile prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, ce a condus la admiterea recursului procurorului și a părții vătămate cu casarea deciziei instanței de apel și remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, întrucît erorile judiciare nu puteau fi corectate în instanța de recurs.

La fel, a fost admis și recursul avocatului în numele inculpaților, întrucît o eventuală respingere a lui ar afecta dreptul la un proces echitabil al inculpaților și accesul lor la actul de justiție.

13. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 martie 2014, care a fost pronunțată integral la 15 aprilie 2014, au fost respinse ca nefondate apelurile procurorului și ale părții vătămate și admis apelul avocatului în numele inculpaților, casată sentința și pronunțată o nouă hotărîre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpații au fost achitați de sub învinuirea în baza art. art. 27, 42 alin. (4), 145 alin. (3) lit. e), f) și m) Cod penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptului infracțiunii.

14. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a indicat că instanța de fond, la aprecierea probelor, nu a ținut cont de prevederile art. 101 Cod de procedură penală, concluzie care se întemeia pe întreaga sistemă de probe analizată și apreciată în cadrul ședințelor instanței de apel.

Totodată instanța de apel a apreciat că alegațiile privind nevinovăția inculpaților erau consecvente și corespundeau adevărului, deoarece se confirmau pe deplin și coroborau cu declarațiile martorilor Hîncu Victoria, Vrabie Ivan,

Verebceanu Vladimir, Calmîc Ana, Purcica Sergiu, Garştea Veaceslav, Larionov Vasile, Eduard şi Spartac, Ceban Gheorghe, Radu Dumitru, Dogari Liuba, Purice Iurie, Larionov Timofei şi demonstau cu certitudine că anume Veaceslav Berzoi a acţionat atât din propria iniţiativă, cât şi la indicaţiile lui Cerneavschi I., Berzoi I., şi Curbet Vorfolomei, pentru a înscena comiterea omorului la comandă a lui Berzoi I. de către inculpaţi şi că anume ultimul se străduia să-l împiedice pe Gheţan I. să exercite mandatul de primar în s. Hîrbovăţ.

La fel, versiunea sus vizată se confirma şi prin declaraţiile martorilor Zatic Ana, Lungu Elena, Sertinean Ghenadie şi Zinchevici Natalia, care mai confirmau şi faptul că inculpaţii, pe lângă lipsa intenţiei de comitere a omorului lui Berzoi I., au avut chiar intenţia de a-l demasca pe acesta, care încerca de a-l înlătura pe Gheţan I. din funcţia de primar al s. Hîrbovăţ, r-nul Anenii Noi, prin înscenarea propriului omor la comandă de către inculpaţi.

Instanţa de apel a apreciat critic declaraţiile părţii vătămate Berzoi I., a martorilor Berzoi V., Teacă E., Cerneavschi I şi Curbet V., deoarece s-a stabilit că aceştia erau în relaţii ostile cu inculpaţii, iar declaraţiile martorilor Berzoi V. şi Teacă E. nu puteau constitui suport probatoriu pentru condamnarea inculpaţilor deoarece erau contradictorii, aceştia la diferite etape ale procesului penal depunând declaraţii diferite referitor la suma promisă pentru presupusul omor – între 1500 dolari SUA şi 1500 euro; suma avansului – între 800, 700 şi 300 dolari SUA; momentul primirii hotărîrii interceptării convorbirilor inculpaţilor; stabilirea cu certitudine a faptului că dictofonul nu a fost procurat în perimetrul locului indicat de către Berzoi V.; existenţa contradicţiilor esenţiale din care rezulta că cele expuse de către ultimul nu se confirmau cu cele expuse de către Teacă E.

În acest sens, dubiile cu privire la autenticitatea acestor declaraţii, nu au putut fi înlăturate şi au fost interpretate în favoare inculpaţilor.

Acuzatorul de stat a mai invocat un şir de probe materiale administrate în cauza dată, la ce instanţa de apel a constatat că prin prisma art. art. 6 pct. 29 şi 251 alin. (4) Cod de procedură penală, instanţa de fond a considerat nule prin încheierea sa din 08 mai 2007 (V. II, f.d. 478-483), următoarele acte procedurale:

- procesul-verbal de interceptare a convorbirilor din 01.11.2006, procesul-verbal de examinare a obiectului din 01.11.2006, precum şi interceptările examinate în baza acestor documente (V. I. f.d. 40-46); procesul-verbal de examinare a obiectului din 01.11.2006 şi imprimarea video examinată în baza acestui proces-verbal (V. I, f.d. 47); ordonanţa ofiţerului de urmărire penală din 13.11.2006 cu privire la recunoaşterea înregistrărilor operative de imagini video şi interceptarea convorbirilor audio drept mijloace de probă şi anexate la cauza penală (V. I, f.d. 48); procesul-verbal de percheziţie în Primărie din 01.11.2006 (V. I, f.d. 92); procesele-verbale de audiere a bănuitului Gheţan Ion din 01.11.2006 (V. I, f.d. 115-116); procesul-verbal de sesizare despre săvîrşirea sau pregătirea pentru săvîrşire a infracţiunii (V. I, f.d. 114); interceptările neautorizate efectuate de către Berzoi V.

În acest context, instanţa de apel a indicat că încheierea sus vizată este în vigoare şi pînă în prezent, iar referirea procurorului şi părţii vătămate la careva înregistrări audio, din conţinutul cărora, presupus rezulta că inculpatul Gheţan I. ar fi comandat omorul lui Berzoi I. nu era fondată şi nu putea fi probată prin careva probe legale, astfel fiind respinse.

S-a mai menționat și faptul că din conținutul declarațiilor martorilor Teacă E. și Berzoi V. rezulta că mai exista un executor al presupusului omor la comandă (o persoană neidentificată pe nume Igor). Acesta potrivit versiunii acuzării de stat a primit avansul în vederea omorului lui Berzoi I. și s-ar putea ca și la momentul de față să execute omorul. În asemenea circumstanțe, organul de urmărire penală nu a efectuat careva acțiuni procesuale pentru identificarea acestei persoane, nu a disjunct dosarul penal în privința lui, iar partea vătămată nu a depus nici o cerere privind stabilirea identității persoanei, care ar fi executorul omorului lui. Toate aceste circumstanțe au determinat instanța de apel să constate că provocarea a fost organizată și înscenată de către Berzoi V., care a acționat atât din inițiativă proprie, cât și la indicațiile lui Cerneavschi I., Berzoi I și Curbet V.

În concluzie, instanța de apel a indicat că atât la urmărirea penală, cât și la faza cercetărilor judecătorești, partea acuzării nu a prezentat probe concludente, pertinente și utile care ar fi demonstrat intenția inculpaților în săvârșirea infracțiunilor incriminate, constatând necesitatea dispunerii achitării inculpaților pe învinuirea în baza art. art. 27, 42 alin. (4), 145 alin. (3) lit. e), f) și m) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptului infracțiunii.

15. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror, care a fost înregistrat la Curtea Supremă de Justiție ca fiind depus la 13 mai 2014 și care, întemeindu-se pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a acesteia în privința lui Ghețan Ion și Hîncu Igor, cu remiterea cauzei penale la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea cerințelor sale acuzatorul de stat indică că contrar argumentelor expuse de către instanțele de judecată în hotărârile sale, vina inculpaților se dovedește pe deplin prin declarațiile părții vătămate Berzoi I., martorilor Berzoi V., Teacă E., Cerneavschi I., Curbet V., Berzoi T., Calmîc A. și Garștea V., cât și prin probele materiale anexate la dosar.

La fel, procurorul consideră că probele acuzării au fost ignorate, instanțele judecătorești limitându-se la declarațiile inculpaților, care nu și-au recunoscut vina, iar motivul că ar fi fost o provocare din partea organelor de drept nu este argumentată de către instanța de apel, această instanță limitându-se doar la descrierea noțiunii de provocare și la unele exemple din jurisprudența CtEDO, fără a indica care anume acțiuni și ale cui constituie provocare.

Privitor la învinuirea inculpatului Hîncu I. în baza art. 290 alin. (1) Cod penal, procurorul opinează că instanțele de judecată nu au analizat și nu au dat apreciere corectă probelor administrate în acest sens și greșit au concluzionat că la masa de lucru a inculpatului au avut acces mai multe persoane, în așa mod nefiind dovedită vinovăția ultimului.

Astfel, se indică că printre alte lucruri ce aparțin inculpatului, în masa sa au fost depistate și munițiile respective, iar faptul că acesta și martorii Calmîc, Secară și Vrabie indică că la acea masă au avut acces mai multe persoane, nu confirmă faptul că munițiile aparțin altor persoane, sau cineva le-ar fi pus la păstrare în acel loc, aceasta fiind poziția de apărare a inculpatului, care urmează a fi apreciată critic în raport cu probele prezentate de către partea acuzării.

15.1. Hotărârile instanțelor de fond și apel sunt atacate și de către partea vătămată, care a fost înregistrat la Curtea Supremă de Justiție ca fiind depus la 13

mai 2014 și care, întemeindu-se pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală solicită casarea acestora, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea cerințelor sale partea vătămată s-a limitat doar la expunerea criticii privind modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și apel, indicând că decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

La fel, a fost indicat și faptul refuzului de a audia în instanța de apel, doi martori (Iliev Valeriu și Nercaș Victor) la solicitarea părții vătămate.

15.2. Pe cauză a fost depusă referință de către inculpatul Hîncu I., care a solicitat dispunerea inadmisibilității recursurilor declarate, considerînd că argumentele expuse în acestea nu corespund realității.

16. Verificînd argumentele recursurile ordinare în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit consideră că acestea urmează a fi respinse ca inadmisibile din următoarele considerente.

16.1. Cu referire la argumentele procurorului în partea criticii formulate asupra capătului de acuzare a inculpatului Hîncu Igor în baza art. 290 alin. (1) Cod penal, Colegiul penal lărgit apreciază netemeinicia acesteia, lăsînd-o fără examinare, odată ce soluția în această parte nu a fost contestată de către procuror după rejudecarea cauzei de către instanța de apel la 11 mai 2012, luînd în considerație limitele rejudecării și principiul neagravării situației în propriul recurs, precum și faptul că pe acest episod este o decizie irevocabilă necontestată de acuzarea de stat (V. 5, f.d. 9). Astfel, instanța de apel corect a examinat cauza doar în partea acuzării lui Ghețan Ion și Hîncu Igor pe art. 27, 145 alin. (3) lit. c), f) și m) Cod penal.

16.2. Cu referire la critica formulată de către partea vătămată privind omiterea întreprinderii unor măsuri de către instanța de apel de a audia martorii solicitați (Ivlev V. și Nercaș V.), Colegiul penal lărgit o consideră neîntemeiată din următoarele considerente.

Astfel, din lucrările cauzei rezultă că în instanța de apel, partea vătămată a solicitat **doar audierea martorului Ivlev V.**, fără a fi înaintată vreo cerere privind audierea martorului Nercaș V.. Această din urmă cerere a fost admisă, fiind dispusă citarea lui Ivlev V., citație pe care acesta a primit-o la 13.12.2013 (V. 5, f.d. 109-110), însă nu s-a prezentat la data stabilită în ședința instanței de apel. Totodată, nefiind ulterior înaintate careva cereri în acest sens și în momentul în care a fost pusă în discuție posibilitatea finisării cercetării judecătorești, partea vătămată a considerat-o posibilă (V. 5, f.d. 146).

În acest aspect, Colegiul penal lărgit menționează că din sensul normelor prevăzute la art. art. 331; 351 alin. (2) pct. 4); 362 alin. (2) și 364 alin. (2) Cod de procedură penală, sarcina prezentării probelor propuse de către părți le revine acestora. Dacă una din părți este în imposibilitate de a asigura prezența vreunei persoane ea poate solicita, prin cerere, citarea acestor persoane de către instanța de judecată. Totodată, luînd în considerație faptul că după solicitarea inițială a părții vătămate privind audierea martorului Ivlev V., prima nu a mai intervenit cu careva acțiuni în vederea asigurării prezenței acestuia în ședința judiciară, precum și nu a solicitat intervenția instanței de apel, rezultă că omiterea audierii acesteia nu-i poate fi imputată ultimei.

16.3. Cu referire la celelalte argumente invocate de către procuror și partea vătămată, Colegiul penal lărgit constată că din conținutul lor s-a evidențiat că recurenții nu sunt de acord cu modalitatea de apreciere a probelor și a concluziilor de nevinovăție a inculpaților.

Astfel, rezultă că criticele formulate au format obiect de discuție la judecarea cauzei în instanța de apel și căroră aceasta le-a dat o motivare corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă, pe care instanța de recurs și-a însușit-o pe deplin și a cărei reluare nu se mai impune, având în vedere și faptul că hotărârile atacate au fost verificate și în raport cu prevederile art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, în sensul că nu s-au identificat și alte motive care să ducă la casarea acestora.

Totodată, motivele de reapreciere a probelor, nu se conțin în temeiurile prevăzute la alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, astfel, criticele formulate de recurenți nu pot fi considerate ca motiv sub aspectul casării hotărârilor contestate, ca fiind ilegale.

Reaprecierea probelor, în modul propus de către autorii recursurilor, nu se încadrează în prevederile art. 427 Cod de procedură penală, iar o altă opinie asupra probelor care au fost puse la baza hotărârii instanței de fond, apoi verificate de instanța de apel, prin continuarea judecării cauzei în fond, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei.

În concluzia celor expuse, Colegiul penal lărgit constată că hotărârea instanței de apel nu este afectată de erori de drept prevăzute de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, iar asupra recursurilor în cauză urmează să pronunțe soluția prevăzută de la art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală – respingerea recursurilor ca inadmisibile, cu menținerea hotărârii atacate.

17. În conformitate cu art. 435 alin. (1), pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Respinge ca inadmisibile recursurile ordinare declarate de procurorul adjunct al Procuraturii de nivelul Curții de Apel Chișinău, Sergiu Ciobanu și partea vătămată Ion Berzoi, în cauza penală în privința lui **Ghețan Ion Nicon și Hîncu Igor Simion**, cu menținerea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 martie 2014.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 18 iulie 2014.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Vladimir Timofti

Ion Guzun

Iurie Diaconu

Oleg Sternioală